

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЖИТОМИРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРОЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БРЯНСЬКА ДЕРЖАВНА ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНИХ АПК

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

*(Присвячена 16-річчю факультету бізнесу
та 20-річчю кафедри економіки
та підприємництва Луцького національного
технічного університету)
(Луцьк, 26-27 травня 2011 р.)*

ЛУЦЬК --2011

УДК 332.122:338.43
ББК 65.321
А 43

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Луцького національного технічного університету
(протокол № 9 від 28 квітня 2011 р.)*

Рецензенти:

Степанов В.М., доктор економічних наук, професор, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України;

Зіновчук Н.В., доктор економічних наук, професор, Житомирський національний агроекологічний університет;

Карлін М.І., доктор економічних наук, професор, Волинський національний університет імені Лесі Українки.

А 43 Актуальні проблеми розвитку регіональних АПК: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (26-27 травня 2011 р.) / Відп. ред. Т.В. Божидарнік. – Луцьк: РВВ Луцького національного технічного університету, 2011. – 274 с.

У збірнику викладено матеріали, розглянуті на пленарному засіданні Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку регіональних АПК» та її секціях: «Державне управління та регулювання розвитку сільськогосподарського виробництва», «Ринкові механізми стимулювання інноваційно-інвестиційного розвитку АПК України», «Фінансово-кредитне забезпечення розвитку регіональних АПК», «Проблеми обліково-аналітичного забезпечення діяльності підприємств», «Економічні умови розвитку молочного скотарства», «Молокопродуктовий підкомплекс регіональних АПК в сучасних умовах», «Інституціональні передумови формування агропромислових кластерів», «Земельні ресурси як природно-ресурсна база розвитку регіональних АПК», «Ефективний розвиток регіонального АПК як фактор піднесення сільських територій», «Розвиток регіональних АПК як фактор продовольчої безпеки держави», «Глобальні детермінанти розвитку регіональних АПК», «Світовий досвід розвитку сільськогосподарського машинобудування, харчових і переробних виробництв».

Для науковців, аспірантів, студентів, практиків, які працюють у сфері науково-теоретичного та інноваційного забезпечення розвитку регіональних АПК.

УДК 332.122:338.43
ББК 65.321

ЗМІСТ

<i>Андрєєва Н. М.</i>	
1. Напрямки активізації процесу інвестування в екологічно чисте виробництво в АПК України	13
2. <i>Борщук Є.М.</i> Концепція сталого розвитку і проблеми реформування АПК	14
3. <i>Варченко О.М., Діденко С.В.</i> Обґрунтування підходів до формування системи управління інноваційною діяльністю на птахівничих підприємствах	15
4. <i>Варченко О.М., Зубченко В.В.</i> До питання формування молокопродуктового кластера регіону	16
5. <i>Варченко О.М., Слупян К.В.</i> Напрями оптимізації сировинного забезпечення цукрових заводів	17
6. <i>Варченко О.М., Кісіленко Т.А.</i> Складові системи внутріфірмового управління аграрним підприємством	18
7. <i>Вахович І.М.</i> До питання фінансового забезпечення сталого розвитку сільського господарства	19
8. <i>Гаврилюк О.В.</i> Продовольчий суверенітет України: проблеми забезпечення	20
9. <i>Гарасим П.М., Гарасим М.П.</i> Облікова політика підприємства як основа формування обліково-аналітичного забезпечення системи управління аграрним підприємством	21
10. <i>Голян В.А.</i> Інституціональні передумови повернення в продуктивний господарський оборот осушених земель	23
11. <i>Грановська Л.М., Вердиш М.В.</i> Організаційні проблеми управління водогосподарсько-меліоративним комплексом Херсонської області	24
12. <i>Грановська Л.М., Савчук В.Г.</i> Теоретичні аспекти ресурсозбереження у зрошуваному землеробстві	25
13. <i>Грановська Л.М., Сербіна Р.А.</i> Методичні аспекти розрахунку еколого-економічних збитків від гідродинамічних аварій	27
14. <i>Груба Г.І.</i> Основні напрями удосконалення механізмів реалізації регіональної інвестиційної політики	28
15. <i>Гуменюк В.Я., Костюкевич А.М.</i> Механізми державної підтримки сільськогосподарського виробництва на меліорованих землях	29
16. <i>Даниленко А.С., Мельничук А.Ю.</i> Формування системи стратегічного управління аграрними підприємствами як чинника підвищення їх конкурентоспроможності	30
17. <i>Даниленко А.С., Хоменко О.М.</i> Особливості маркетингового позиціонування освітніх установ	32
18. <i>Дем'яненко М.Я., Малік М.Й.</i> Інституціональне забезпечення реформування сільського господарства	33
19. <i>Дідух В.Ф., Тараймович І.В.</i> Агропромислова інтеграція як засіб підвищення економічної ефективності лляного підкомплексу	34
20. <i>Загорський В.С.</i> Державне управління і проблеми функціонування АПК	35
21. <i>Кірейцев Г.Г.</i> Удосконалення методології обліку як основи розвитку національної його системи в Україні	37
22. <i>Коваль Я.В., Антоненко І.Я., Карпук А.І.</i> Захисні ліси в сфері збереження земель від деградації	38

	Кожушко Л.Ф., Мандзюк О.М.	
23.	Мотивація до колективних дій при здійсненні господарської діяльності на меліорованих землях	40
24.	Кожушко Л.Ф., Щербакова А.С. Лізинг як форма стимулювання інвестиційного розвитку АПК	41
25.	Комарницький І.М., Бублик М.І. Вартісна оцінка техногенних збитків земельних ресурсів АПК в Україні та за кордоном	42
26.	Комарницький І.М., Цар Г.В. Формування інноваційної політики молокопереробного підприємства як фактор підвищення конкурентоспроможності АПК України	43
27.	Коцій О.В. Проблеми інноваційного розвитку молокопродуктового підкомплексу України	45
28.	Крисанов Д.Ф. Розбудова національної системи технічного регулювання	46
29.	Купінець Л.Є. Органічне землеробство як багатофункціональна агроекологічна модель виробництва	47
30.	Липчук В.В., Липчук Н.В. Трансформаційні процеси в сільському господарстві Волині	48
31.	Лупенко Ю.О., Гаврилюк О.В. Ринок землі в Україні: необхідність і проблеми оптимізації регулювання	49
32.	Мишенін Є.В., Мишеніна Г.А., Ярова І.Є. Формування кластерних структур як стратегічний напрямок сталого розвитку аграрних та лісогосподарських підприємств	50
33.	Мишеніна Н.В., Мареха І.С. Еколого-економічні ризики відтворювальних процесів агрогосподарювання в системі індикаторів його інвестиційної привабливості	51
34.	Непочатенко О.О. Удосконалення інфраструктури кредитної підтримки підприємств АПК	53
35.	Павлов К.В. Кооперація і розвиток аграрної економіки Удмуртіи	54
36.	Павлов К.В. Регіональний фактор в системі суспільного виробництва	55
37.	Підлісецький Г.М. Напрями поглиблення аграрної реформи на сучасному етапі	55
38.	Плеханов Д.О. Чинники загострення продовольчої проблеми у світі	57
39.	Прокопенко О.В., Марочко С.С. Наукове обґрунтування рівнів експортно-імпортних квот зовнішньоторговельних операцій України продукцією рослинництва	58
40.	Савчук П.П. Перспективи удосконалення системи регулювання ринку молока: інноваційні підходи	60
41.	Семиноженко В.П., Кузель Е.В. Вплив інноваційної інфраструктури на формування інноваційного середовища	61
42.	Скидан О.В. Розвиток інноваційної діяльності в регіональному АПК	62
43.	Слав'юк Р.А., Шкварчук Л.О. Особливості формування грошових потоків суб'єктів аграрного ринку	63
44.	Стасишен М.С. Економічні проблеми розвитку рибного господарства внутрішніх водойм України	64
45.	Ступень М.Г., Дудич Л.В. Вдосконалення використання земель сільськогосподарського призначення	66
46.	Ступень М.Г., Перун Н.Я. Державний механізм екологізації сільськогосподарського землекористування	67
47.	Хайліс Г.А., Толстушко Н.О., Моколюк Ю.П. Удосконалення рулонного прес-підбирача стрічки льону з пресувальною камерою змінного об'єму	68

	<i>Хлобистов Є.В., Чернихівська А.В.</i>	
48.	Класифікація методичних підходів до проведення стратегічної екологічної оцінки програм соціально-економічного розвитку	69
49.	<i>Хомин П.Я.</i> Капітал сільськогосподарських підприємств: недоліки теорії і практики формування	70
50.	<i>Черчик Л.М.</i> Принципи екологізації землекористування в Україні	71
51.	<i>Шпикуляк О.Г.</i> Інституційне регулювання у розвитку аграрної сфери на інноваційних засадах	73
52.	<i>Шубравська О.В., Шаціло Н.І.</i> До питання державного регулювання сталого розвитку сільськогосподарського виробництва	74
53.	<i>Щурик М.В.</i> Найважливіші організаційні передумови формування земельних агроформувань у Карпатському макрорегіоні	75
54.	<i>Акопова В.Г.</i> Вітчизняний досвід управління якістю продукції на промислових підприємствах	77
55.	<i>Александрова О.В.</i> Фінансово-кредитне забезпечення розвитку фермерського сектору	78
56.	<i>Антонов А.В.</i> Формування передумов сталого сільського розвитку як особливий напрям аграрної політики України	79
57.	<i>Артімонова І.В.</i> Напрями оптимізації маркетингових витрат на аграрних підприємствах	80
58.	<i>Бабак О.П., Ступень Н.М.</i> Ефективність використання земель населених пунктів в сучасних умовах	81
59.	<i>Бабенкова Т.Ю.</i> Особливості розвитку інфраструктури ринку зерна в Україні	82
60.	<i>Бардась В.М.</i> Проблеми рентного регулювання природокористування	83
61.	<i>Барський Ю.М.</i> Місце малих агропромислових формувань в системі регіонального розвитку	84
62.	<i>Барський Ю.М., Савчук Г.В.</i> Проблеми та стан розвитку переробних виробництв АПК	86
63.	<i>Басюркіна Н.Й.</i> Формування організаційно-економічного механізму забезпечення продовольчої безпеки Одеської області	87
64.	<i>Белуха О.М., Буковська О.М.</i> Дослідження ринку молочної продукції Львівської області	88
65.	<i>Біленький О.Ю.</i> Розвиток СНД	89
66.	<i>Білітюк А.П., Пилип'юк Л.А.</i> Зерно як фактор продовольчої безпеки АПК Волині	90
67.	<i>Білоусько Т.Ю.</i> Кластери як фактор підвищення конкурентоспроможності аграрних підприємств	92
68.	<i>Биркович Т.І.</i> Розробка методології і методів регулювання енергетичного комплексу	93
69.	<i>Битов В.П.</i> Система цін та ціноутворення в сільськогосподарському виробництві	94
70.	<i>Бліннікова О.В.</i> Земельні ресурси як базова компонента в процесі відтворення природно-ресурсного потенціалу АПК	96
71.	<i>Божидарнік Т.В.</i> Інноваційна діяльність як необхідність для аграрної України	97
72.	<i>Бойко В.В.</i> Джерела загроз економічній безпеці сільськогосподарських підприємств	99

Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми розвитку регіональних АПК»

Наприклад, на фермах сільськогосподарських підприємств «Дружба», «Городище», «Рать» встановлені сучасні молокопроводи швейцарської фірми «Де-Лаваль», де молоко після одержання відразу охолоджується і, як наслідок, переробник отримує сировину високої якості. В сільськогосподарських підприємствах «Городище» та ВАТ «Луцьке РТП» Луцького району змонтовано доїльні зали, у яких корови дояться під музику.

Однак останнім часом у галузі виникають істотні проблеми. Обсяги виробництва молока за всіма категоріями господарств зменшуються. Крім того основна кількість молока 386,6 тис тонн із 461,8 надходить від одноосібних господарств, де утримується по 1-2 корови і застосовується ручне доїння. Застосувати доїльний апарат при такому поголів'ї, м'яко кажучи, не рентабельно.

А в Європейському Союзі, який прийняв норми якості молочної продукції і на які тепер орієнтується країни-кандидати, судячи по всьому і не підозрюють, що ще в Європі можуть дойти корів в ручну.

За мікробіологічними показниками заготівельне молоко від населення відноситься як правило до 2-го гатунку.

Ситуація із виробництвом м'яса ніби поліпшується, але, водночас, у результаті виведення нових м'ясних порід тварин і застосування інтенсивних технологій вирощування почастишали випадки появи пороків м'яса: (світле, м'яке, ексудативне та темне, жорстке, сухе), які ускладнюють переробку такої сировини. Дослідження показують, що до 50 % м'ясної сировини, які одержують під час переробки м'яса свиней порід ландрас та велика біла виявлені ознаки світлого, м'якого та ексудативного м'яса з різким зниженням рН (зниження кількості водневих іонів) у процесі після забійного дозрівання. Майже у 80 % м'ясної сировини, одержаної після забою бичків м'ясної породи виявлено вищезгадані дефекти. Використання такого м'яса призводить до 80 % втрат в процесі зберігання та переробки, а також до зниження якості готової продукції.

Для поліпшення якості сировини і готової продукції та забезпечення населення м'ясо-молочними продуктами в межах установлених норм необхідно:

- збільшити поголів'я худоби за рахунок модернізації велико-товарного виробництва;
- надання допомоги селянським господарствам за рахунок земель, що виводяться з обробітку;
- розширення використання у відгодівлі тварин повноцінних збалансованих комбікормів та концентрованих добавок-преміксів;
- реконструювати та провести технічне переоснащення окремих переробних підприємств м'ясної та молочної промисловості;
- активно освоювати технології виготовлення екологічно чистої продукції;
- ввести контроль за використанням ГМО і ароматизаторів, барвників, стабілізаторів;

З метою поглиблення зв'язків між наукою і виробництвом необхідно:

– створювати науково-виробничі об'єднання та науково-виробничі комплекси, які являють собою єдиний науково-виробничий і господарський комплекс, до складу якого входять науково-дослідні, проектно-конструкторські і технологічні організації та підприємства. Головне завдання НВО і НВК- розробка та створення в найкоротший строк нових вискоєфективних технологій, які визначають науково-технічний прогрес у галузевому масштабі;

– організувати міжгалузевий науково-технологічний комплекс. Це форма поєднання науки з виробництвом. МНТК включає науково-дослідні та конструкторські організації установи, дослідні підприємства і має наметі прискорити інтеграцію науки з виробництвом, удосконалити методи і механізми економічних відносин між наукою та виробництвом.

Ключенко А.В., пошукач

Івано-Франківський університет права ім. Короля Данила Галицького

ВІДТВОРЕННЯ ЗЕМЕЛЬ АПК КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ ШЛЯХОМ ЇХ ЧАСТКОВОГО ЗАЛУЧЕННЯ В ГОСПОДАРСЬКИЙ ОБІГ РЕКРЕАЦІЙНОЇ СФЕРИ

Розподіл земельних ресурсів, який характерний нині для Карпатського регіону вказує на широке застосування їх в сільськогосподарській сфері, зокрема в аграрному секторі. Така тенденція використання земельного потенціалу була властива командно-адміністративній системі господарювання, яка, в свій час, забезпечила масштабне, часто надмірне зосередження земельних угідь у сфері АПК. Основним недоліком такого розміщення, в рамках міжгалузевих відносин, стала

Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми розвитку регіональних АПК»

відсутність індивідуального підходу до кожної просторової одиниці з урахуванням їхньої специфіки, що спричинило дисбаланс в загальній системі господарювання. Узагальнений механізм централізованого управління земельними ресурсами, був максимально спрямований на оптимізацію результативних показників, які мали вказувати на ефективність аграрної політики в кожному регіоні. Земельні ресурси, що не відповідали вимогам їх використання в аграрному секторі зазнали своєрідної адаптації, підпорядкування умовам аграрної політики, внаслідок чого втратили частку первісних якостей, зокрема рекреаційних. Нині, відповідні території знаходяться в умовах економічної невизначеності, на що вказують, з одного боку - низька продуктивність цих земель в аграрній сфері, з другого боку – відсутність належної підтримки розвитку на них інших сфер економічної діяльності із природоохоронним аспектом, як – рекреація.

Враховуючи рельєфну специфіку Карпатського регіону та його природно-кліматичні умови, ряд територій АПК слід визнати непридатними для використання в аграрному секторі. Йдеться про землі, розташування та склад ґрунтів яких не відповідають вимогам аграріїв і які нині мають унікальні властивості для розвитку рекреаційної сфери економіки. Це частково заболочені землі, на яких водні джерела та грязі можна використовувати в лікувальних цілях; розташовані на гірських схилах природні багатства, що мають сприятливі умови для розвитку спортивної та пізнавальної рекреації тощо.

Аналіз викладеного вказує на потребу формування продуманого механізму залучення деградованих та малопродуктивних земель АПК у господарський обіг рекреаційної сфери. Основними передумовами його формування мали б стати: необхідність покращення умов відтворення земельних ресурсів регіону, незалежно від сфери їх використання; покращення екологічних, економічних та соціальних складових природних ресурсів; економічне та соціальне піднесення регіону тощо.

Період залучення земельних площ аграрного сектора, на нашу думку, доцільно поділити на три етапи: перший – короткостроковий і стосується, зокрема, земель що потребують «відпочинку» для оновлення якісних властивостей ґрунтів. Другий етап – довгостроковий, до якого слід віднести землі яким притаманні повільні, багатоетапні відтворювальні процеси. Тривалість першого та другого етапів має бути обумовлена адекватними аграрними інституціями. Третій етап – є результатом впливу двох попередніх і стосується територій, які не володіють здатністю реанімації агрохімічних властивостей угідь або така здатність вичерпана внаслідок невчасного вилучення цих земель з використання в АПК. У результаті детального аналізу такі території пропонуємо залишати у використанні рекреаційним господарством на постійній основі.

Одним із елементів практичних засад залучення малопродуктивних земель АПК в господарський обіг рекреаційної сфери може стати об'єднання досліджених земель з метою систематизації процесу проведення на них господарської діяльності. Такий крок передбачає поділ цього процесу на декілька організаційно-економічних напрямків, серед яких: укладання договорів середньо- та довгострокової оренди між нинішнім господарем цих земель та потенційним виробником рекреаційних послуг широкого масштабу; підпорядкування даного класу територій окремим інституціям з розвитку рекреації згідно адміністративно-територіального розподілу, іншими словами, об'єднання відповідних земель шляхом районування.

Ще одним, доповнюючим елементом пропонованих трансформацій є вилучення рекреаційно привабливих територій з господарського обігу АПК не змінюючи господаря. Йдеться про розвиток рекреаційної сфери як субгосподарства АПК. Позитивним моментом такого підходу є забезпечення місцевого населення рекреаційними територіями, що не менш важливо в умовах підвищення потреби населення в рекреації. Разом з тим, такі дії не можна вважати економічно ефективними, оскільки можуть призвести до зростання подрібненості земель. Крім того він може бути застосованим у випадку відсутності можливостей реалізації попереднього. Відповідні дії доцільно, на нашу думку, виконувати у супроводі організаційно-правових державних органів, під суворим контролем адекватних аграрних інституцій.

Ефективність відтворення земельних ресурсів АПК шляхом їх залучення в господарський обіг рекреаційної сфери пояснюється тим, що рекреаційна діяльність здатна сприяти посиленню темпів екологізації територій, оскільки це являється однією з основних умовою підвищення якості забезпечення рекреаційного продукту, а також покращенню фінансово-матеріальної бази для забезпечення необхідного рівня відтворювального процесу.

Рекреаційний потенціал Карпатського регіону та пріоритетність розвитку рекреації, з огляду на темпи розвитку цієї галузі в світі, дають підстави вважати цей напрямок, як оптимальний вектор економічного розвитку, що залишається нині малодослідженим.